

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้การติดต่อสื่อสารการเดินทางไปมาหาสู่ซึ่งกันและกันเป็นไปอย่างรวดเร็ว โลกที่เราอาศัยอยู่ดูเหมือนแคบเข้า ผู้คนที่อยู่คนละประเทศหรือคนละทวีป สามารถที่จะติดต่อทำธุรกิจต่าง ๆ ได้ในเวลาอันสั้นและเป็นไปได้ อย่างสะดวกสบาย ในการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันนั้น เราใช้ภาษาเป็นแกนสำคัญในการสื่อความหมายให้เข้าใจตรงกัน ซึ่งภาษาที่ใช้พูดสื่อความหมายกันในโลกนี้มีอยู่หลายภาษา และภาษาที่ใช้เป็นสากลนิยมกันภาษาหนึ่งก็คือภาษาอังกฤษ จะเห็นได้จากเอกสาร ตำรา ตลอดจนคำอธิบายสิ่งของเครื่องใช้สำหรับการอุปโภคบริโภคในปัจจุบัน มักเขียนด้วยภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ในสังคมไทยเรานั้น จะเกี่ยวข้องกับภาษาอังกฤษในลักษณะดังกล่าวเช่นกัน โดยที่การศึกษาในระดับสูงขึ้นไป เราจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าอ้างอิงจากเอกสารตำราที่เป็นภาษาอังกฤษ ในขณะที่ประชาชนซึ่งอยู่ในชนบทห่างไกลออกไป ภาษาอังกฤษยังได้เข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับไม่ทางตรงก็ทางอ้อม โดยอาจปรากฏในลักษณะของคำอธิบายสินค้า สลากยา เป็นต้น ดังนั้นความจำเป็นในการศึกษาภาษาอังกฤษของคนไทยสำหรับใช้สื่อความหมายให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน นับว่ามีความสำคัญ

การจัดการศึกษาของไทยจึงได้ให้โอกาสผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาเลือกเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกอีกวิชาหนึ่ง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบันนั้นใช้วิธีการสอนมากมายหลายอย่างด้วยกัน อันได้แก่ วิธีตรง วิธีการแปลและไวยากรณ์ วิธีแบบฟัง-พูด แนวการสอนแบบรับรู้ การสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนภาษาแบบเจียม การสอนภาษาแบบเอกัตภาพ และแนวการสอนภาษาเพื่อสื่อความหมาย (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2526, หน้า 21) โดยการเรียนการสอนแต่ละวิธีนั้น มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ของแต่ละหลักสูตรด้วย ซึ่งแต่ก่อนใช้วิธีสอนแบบวิธีตรงแต่ใช้กับคน

จำนวนน้อยได้ผลตามจุดมุ่งหมาย ต่อมาเมื่อมีจำนวนผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นและรัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายโอกาสทางการศึกษา จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเปลี่ยนไป จึงใช้วิธีการแปลและไวยากรณ์ การใช้ผู้สอนที่เป็นเจ้าของภาษาแบบวิธีตรง นับเป็นการลงทุนที่สูงมาก กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ครูไทยเป็นผู้ดำเนินการสอน แรก ๆ ได้ผลตามที่มุ่งหมาย และเมื่อมีนักเรียนเพิ่มจำนวนมากขึ้น ผลที่ได้รับก็ไม่ได้ผลตามที่มุ่งหมายเต็มทีนัก (ประนอม สุรัสวดี, 2531, หน้า 86-88) ต่อมาในระยะหลัง ๆ นักการศึกษาได้ให้ความสนใจในเรื่องจิตวิทยาการเรียนรู้ จึงได้นำวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เข้ามาใช้หลายวิธี จนกระทั่งในปัจจุบันนี้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษใช้วิธีแนวการสอนเพื่อสื่อความหมายตามหลักสูตรการสอนวิชาภาษาอังกฤษประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525, หน้า 3)

วิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาในหลักสูตรแผนใหม่นี้ กระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุไว้ในหลักสูตรประสบการณ์พิเศษ โดยวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถ ความสนใจ จุดมุ่งหมายของการสอนได้มุ่งเน้นทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันดังจะเห็นได้จากคำชี้แจงของ วิเวก ปางพุดพิงค์ อธิบดีกรมวิชาการ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530, หน้า 149) ในกรณีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่า

จุดประสงค์ในการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นประถมศึกษา คือให้ความรู้และทักษะพื้นฐานให้พอเหมาะกับวัยของเด็กระดับนี้ โดยการสอนจะให้เด็กเรียนรู้ และฝึกทักษะการออกเสียง หลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับตัวสะกดเพื่อให้เด็กเรียนเข้าใจและสามารถใช้โครงสร้างประโยคในการฟัง พูด และเขียนได้... เนื้อหาที่นำมาสอนจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันต่าง ๆ การใช้สำนวนประโยคที่ใช้อยู่ ๆ เพื่อให้เด็กเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ในการเรียนการสอนจึงไม่เน้นที่กฎไวยากรณ์ต่าง ๆ ซึ่งคำนึงลำดับหรือขั้นตอนของการเรียนรู้ว่าจะต้องเรียนอะไรก่อนหรือหลังมากนัก แต่จะนำรูปประโยคที่ถูกต้องและเจ้าของภาษาใช้ประจำ เพื่อให้ผู้เรียนสื่อความหมายได้ถูกต้อง คือฟังให้เข้าใจและพูดกับผู้อื่นได้

ในปัจจุบันนี้โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ประมาณร้อยละ 90 ทั้งในเมืองและชนบทจัด

สอนวิชาภาษาอังกฤษ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2530, หน้า 31) แต่ผลการเรียนการสอนที่ได้รับคือ ภายหลังที่เรียนภาษาอังกฤษมาระยะหนึ่ง นักเรียนส่วนมากฟังภาษาอังกฤษเกือบจะไม่รู้เรื่อง พูดภาษาอังกฤษได้น้อย หรือพูดไม่ได้เลย ความสามารถในการอ่านและทำความเข้าใจเนื้อความอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่สามารถเขียนภาษาอังกฤษได้ถูกต้องพอควรแก่ระดับชั้นเรียน (ทิพวัลย์ มาแสง, 2532, หน้า 3; สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2520, หน้า 1) และจากผลการสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2531, หน้า 33-34) ได้ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มประสบการณ์พิเศษภาษาอังกฤษเป็นอีกกลุ่มวิชาหนึ่งที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างไรก็ตามผู้บริหารและผู้วางแผนการศึกษาก็ได้พยายามศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น และปัญหาหนึ่งนอกจากปัญหาทางด้านวิธีสอนที่ส่วนใหญ่มุ่งเพื่อให้นักเรียนได้เรียนตามหลักสูตร แต่ไม่ได้มุ่งถึงผลที่ได้รับ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว ก็ยังได้พบปัญหาเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ อันเนื่องมาจากงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาไม่เพียงพอหรือไม่มี และครูไม่พยายามใช้สื่อใกล้ตัวที่หาได้ง่ายโดยไม่ต้องลงทุน (ทิพวัลย์ มาแสง, 2532, หน้า 5) นอกจากนั้นสื่อที่ครูใช้ส่วนมากก็คือ บัตรคำ และบัตรอักษรเท่านั้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย, 2529, หน้า 103) ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับปัญหาที่ได้มีการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง สื่อการสอนปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการศึกษาในประเทศไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (ศิลปากร, 2533, หน้า 5-6) พบว่า สื่อการสอนมีไม่เพียงพอ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อทัศนศึกษา สื่อทั้งวัสดุอุปกรณ์มีราคาสูง อีกทั้งยังขาดแคลนครูที่สามารถพัฒนาตนเองในการใช้และผลิตสื่อการสอน ครูขาดความมั่นใจในการใช้สื่อและทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับสื่อการสอน

นอกจากนี้ผลจากการรายงานฉบับสังเคราะห์เรื่องการวิจัยและประเมินคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531, หน้า 1-11) ได้สรุปว่า การใช้อุปกรณ์หรือสื่อการสอนนับเป็นสิ่งที่สำคัญอีกอันหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แนวทางในการสอนภาษาอังกฤษแผนใหม่นี้ อาศัยกิจกรรมกลุ่มเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ดังนั้นในการเรียนรู้จากการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อสื่อความหมาย จึงจำเป็นต้องใช้สื่อการสอน เทคนิค วิธีการเข้ามาใช้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน และมีความ

สนใจ กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรม และการเรียนการสอนจะไม่เกิดความเบื่อหน่ายโดยที่ครูมีบทบาทเป็นเพียงผู้แนะนำ ควบคุม ดูแลอย่างใกล้ชิด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2525, หน้า 3) การเรียนการสอนเน้นในควมมีชีวิตชีวา แต่วิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผ่านมามีไม่สามารภทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการสอนวิชาภาษาอังกฤษดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นแนวทางหนึ่งที่น่าจะเอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบนี้ก็คือการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษาจากสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างที่มีคุณสมบัติสัมพันธ์กัน และส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีการจัดการเรียนรู้จากสื่อเหล่านั้นอย่างเป็นระบบชั้น ในลักษณะของสื่อประสม และจัดรวบรวมไว้ในรูปชุดการสอนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ ทั้งนี้เพราะ "ชุดการสอน" ได้มีการวางแผนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อต่าง ๆ ร่วมกัน หรือเป็นการใช้สื่อประสมเพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่กว้างขวาง และช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ (วาสนา ชาวหา, 2525) นอกจากนี้หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการผลิตชุดการสอนยังส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นการนำเอาสื่อต่าง ๆ ที่ได้เลือกมาอย่างมีระบบและจัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย โดยอาศัยหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

จากปัญหาผลการสอนภาษาอังกฤษ ปัญหาเรื่องสื่อการสอน และคุณค่าของชุดการสอนดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการสร้างชุดการสอนการสอนภาษาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการตกทาย แนะนำตนเอง พร้อมกับการซักถามข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ ในเรื่อง อาชีพ ประเทศที่อาศัย และสถานที่ที่จะเดินทางไป ทั้งนี้ผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับหลักการสื่อประสมที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการสอนครั้งนี้ตามที่ โฮบัน (Hoban อังโน ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, 2526, หน้า 259) กล่าวไว้ว่า "การใช้สื่อหลายอย่างร่วมกันในกระบวนการเรียนการสอนย่อมได้ผลดีกว่าการใช้สื่อเพียงอย่างเดียว ผลการใช้สื่อร่วมกันเป็นทวีคูณ"

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างชุดการสอนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ขอบเขตของการศึกษา

1. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นบทสนทนาเกี่ยวกับการตกทาย การแนะนำตนเอง พร้อมกับการซักถามข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ ในเรื่อง อาชีพ ประเทศที่อาศัย และสถานที่ที่กำลังจะเดินทางไป ณ สถานที่ขนส่งผู้โดยสาร

2. กลุ่มนักเรียนที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นกลุ่มนักเรียนแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนวัดสวนดอก จำนวน 6 คน สำหรับการสอนกลุ่มเล็ก และนักเรียนโรงเรียนบ้านเวียงเทิง (เทิงทำนุประชา) จำนวน 30 คน สำหรับการสอนกลุ่มใหญ่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง การนำสื่อการสอนหลายชนิดมาจัดเป็นวัสดุทางการเรียนการสอน โดยจัดรวบรวมไว้อย่างมีระบบ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย คำชี้แจงสำหรับครูในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่บูรณาการเข้ากับเนื้อหาแล้ว และแบบทดสอบ

2. การผ่านเกณฑ์การเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้คะแนนถึงเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามวิธีการเรียนแบบรอบรู้ ของ ดิก และ คาร์เรย์ (Dick and Carey, 1990) โดยที่ 80 ตัวแรก คือ ผู้เรียนร้อยละ 80 สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อของบทเรียนที่กำหนดไว้

80 ตัวหลัง คือ ผู้เรียนทั้งหมดทำแบบทดสอบหลังเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ได้ชุดการสอนการสนทนาภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับการทักทาย การแนะนำตนเอง พร้อมกับการซักถามข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ ในเรื่อง อาชีพ ประเทศที่อาศัย และสถานที่ที่จะเดินทางไป ณ สถานที่ขนส่งผู้โดยสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ
2. ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาได้นำไปประยุกต์ใช้ในการสอนการสนทนาในเนื้อหาอื่น ๆ ต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved